

Datajournalisti visualisoi tietoa

PROFIILI

2/2013

Datajournalisti visualisoi tilastoissa lymyvästä uutisesta havainnollisen ja kiinnostavan.

Merkittävistä uutisaiheista toteutetut interaktiiviset visualisoinnit ovat uusi kilpailun väline mediamaailmassa, missä uutinen leviää välineestä toiseen minuuteissa ja ensijulkaisun tuottama hohto haihtuu nopeasti.

Toistaiseksi tyypillisimpiä verkkomedioissa julkaistuja visualisointeja ovat erilaiset tietoa sisältävät kartat. Karttapohjan lisäksi toteutus voi olla pelimäinen sovellus, jolla lukija voi esimerkiksi klikkailla oman ehdotuksensa siitä, [mistä valtion pitäisi säästää sovitut 500 miljoonaa euroa](#), tai [laskea painoindeksinsä](#).

Teemo Tebest sai hyvät eväät tiedon visualisointiin TTY:n hypermedialaboratoriosta, joka tunnetaan nykyään IISLabina. Tebest työskentelee datajournalistina Ylessä.

– Työskentelemme uutisrytmissä. Joskus aikaa on päiviä, toisinaan vain tunteja, ja käytämme paljon olemassa olevia web-työkaluja. Yhdessä graafikon kanssa datalle mietitään sopiva esitysmuoto, joka toteutetaan verkkoon, kertoo Ylen datajournalisti **Teemo Tebest**. Hän on tietotekniikan diplomi-insinööri ja entinen TTY:n hypermedialaboratorion tutkija.

Teknisesti tavoitteena on toteuttaa helppokäyttöinen elementti, joka toimii kaikilla päätelaitteilla. Onnistunut visualisointi saa lukijan perehtymään uutisaiheeseen syvemmin kuin pelkkä uutisen lukeminen.

Apuja tutkivaan journalismiin

Askel mielenkiintoisempaan, tutkivan journalismin suuntaan on yhdistää aineistoja kahdesta eri lähteestä ja paljastaa jotain uutta. Yle esimerkiksi yhdisti ympäristöministeriöstä saadun luonnonsuojelualueita koskevan tilaston ja paikkatiedon Tukesin kaivostilastoihin. Syntyi kartta, josta näkyy [suojelualueilla vireillä olevat kaivoshankkeet](#).

– Valtakunnallisten uutisten lisäksi juttu ja visualisointi palvelevat Ylen aluetoimituksia, jotka voivat syventää uutista paikallisesta näkökulmasta. Toisaalta tarkastelua voi laajentaa vaikka muihin Pohjoismaihin.

Julkista ja louhittua dataa

Tebest korostaa, että visualisointi ei ole kuvittamista, vaan osa tiedonvälitystä ja uutisjutun kerrontaa. Toisaalta myöskään datan esittäminen kuvana ei vielä ole journalismia, vaan toimittajan tehtävä on miettiä jutun näkökulma.

Ylessä aineisto ja idea tulevatkin pääosin toimittajilta. Julkista, esimerkiksi valtion virastojen tuottamaa tietoa julkaistaan yhä enemmän avoimesti verkossa. Osa tiedosta on saatavilla pyynnöstä. Datajournalistit ovat hyödyntäneet myös muun muassa suoraan yleisöltä kysyttyä ja sosiaalisesta mediasta saatua tietoa. Tulevaisuudessa uutisvainuiset toimittajat ja datajournalistit todennäköisesti myös louhivat tietoa verkosta.

Toimittajasta koodaaja?

Datajournalismia tutkitaan Suomessakin jo melko aktiivisesti, mutta opetustarjonta on harvinaista. Tietävästi ensimmäisen yliopistotasoisien datajournalismin kurssin järjestivät TTY:n [Intelligent Information Systems Laboratory \(IISLab\)](#) ja Tampereen yliopiston [Viestinnän, median ja teatterin yksikkö](#) yhdessä viime vuonna.

Toimittajaopiskelijoita ja toimittajia kuitenkin kannustetaan tilastojen ja tekniikan pariin. Onko niistä tulossa välttämätön osa journalistin ammattitaitoa?

– Jos koodaus kiinnostaa, siitä vain. Mutta ei kaikkien tarvitse kaikkea osata. Tärkeämpää on, että toimittaja tietää mitä tietoaineistosta voi ja kannattaa selvittää ja mitä tietojenkäsittelyllä ja verkkoteknologioilla on mahdollista tehdä, sanoo Tebest.

Datan jalostaminen journalistiseksi esitykseksi vaatii paljon tietoteknistä osaamista. Työkalupakkiin kuuluu niin taulukkolaskentaa ja tilastotiedettä, tietojenkäsittelyä ja ohjelmointia kuin verkkoteknologioita ja tiedon visualisointia.

Teksti: Kati Vastamäki

Kuva: Tuuli Laukkanen